

Covid-19 Salgını Sürecinde Twitter Haberciliği Üzerine Nitel Bir Araştırma**A Qualitative Research on Twitter Journalism During Covid-19 Pandemic**H. Nilay GEMLİK¹, Alev PEKTAŞ², Ali ARSLANOĞLU³**ÖZ**

Amaç: Tarih boyunca insanların birbirleriyle ve doğal çevreleriyle kurdukları ilişkiler neticesinde çeşitli hastalıklar ortaya çıkmıştır. Bunlardan birisi de 31 Aralık 2019 tarihinde Çin'in Wuhan şehrinde ortaya çıkan Covid-19 salgınıdır. Covid-19 birçok insanın ölümüne sebep olmuştur. Bu tür önemli sağlık olayları ile ilgili bilgilerin aktarılmasında sosyal medya platformları aktif bir rol oynamıştır. Pandemi döneminde popülerliğini artıran platformlardan biri de Twitter olmuştur. Sağlıkla ilgili bilgi ve haber paylaşılan önemli bir mecra haline gelmiştir. Bu araştırma, Ocak 2020 ile Mayıs 2020 tarihleri arasında Covid-19 haberlerinin twitter ortamında nasıl aktarıldığının incelenmesi amacıyla yapılmış nitel bir çalışmadır.

Gerekçe ve Yöntem: Bu çalışmada, 5 sağlık haber sitesinin twitter hesapları incelenmiştir. Ocak 2020 ile Mayıs 2020 tarihleri arasında sağlık haber sitelerinin ilgili tüm tweetleri değerlendirmeye alınmıştır. Çalışma kapsamındaki Covid-19 haberlerinin incelenmesinde nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yapılarak, içerik analizi tekniği kullanılmıştır.

Bulgu: Ocak 2020 ile Mayıs 2020 tarihleri arasında toplam 3413 tweet tespit edilmiştir. Atılan tweetlerin %72,66'sı Covid-19 ile ilgili haberleri oluşturmaktadır. Ana konusuna göre en fazla gündem/magazin haberlerinin yer aldığı, ardından sırasıyla korunma/önlem, teşhis, tedavi, aşı/ilaç geliştirme ve normalleşme süreci ilgili haberlerin yer aldığı saptanmıştır. Tweet paylaşım şekli en fazla görsel öğelerin yer aldığı, ardından makale ile video takip etmektedir. Haber başlıkları daha çok düz cümle ile kurulurken soru cümleleri pek tercih edilmemiştir.

Sonuç: Araştırmada dikkat çeken yön, Covid-19 ile ilgili aktarılan tweetlerin daha çok magazinsel bir içerik/tarzda aktarıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Pandemi döneminde böyle önemli ve ciddi bir hastalığın magazinsel içerikle paylaşılması dikkat çekmiştir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19; İnternet Haberciliği; Twitter,

ABSTRACT

Aim: Throughout history, various diseases have emerged as a result of the relationships that people have established with each other and their natural environment. One of them is the Covid-19 outbreak, which occurred on December 31, 2019 in Wuhan, China. Covid-19 has killed many people. Social media platforms have played an active role in transferring information about such important health events. Twitter was one of the platforms that increased its popularity during the Pandemic era. Health-related information and news have become an important media shared. This research is a qualitative study conducted between January 2020 and May 2020 to examine how corona virus news is transmitted on twitter.

Method: In this study, the twitter accounts of 5 health news sites were examined. All relevant tweets of health news sites were evaluated between January 2020 and May 2020. In the examination of corona virus news within the scope of the study, a document examination was carried out from qualitative research methods and content analysis technique was used.

Result: A total of 3413 tweets were detected between January 2020 and May 2020. 72.66% of the tweets are reporting on the corona virus. According to the main topic, the most agenda/magazine news,

Geliş Tarihi/Received:30.07.2020 **Kabul Tarihi/Accepted:**02.01.2021 **Çevrimiçi Yayın Tarihi/Available Online**

Date:15.02.2021

¹e-posta: ngemlik@marmara.edu.tr, ORCID:0000-0001-5319-4070

²e-posta:alevpektas1@gmail.com, ORCID:0000-0003-1323-9822

³Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Sağlık Bilimleri Fakültesi e-posta:aliarslanoglu18@gmail.com

ORCID: 0000-0002-4454-0397

Sorumlu yazar/Correspondence: Alev PEKTAŞ, alevpektas1@gmail.com,

Cite this article as: Gemlik HN, Pektaş A, Arslanoğlu A. Qualitative Research on Twitter Journalism During Covid-19 Pandemic. J Health Pro Res 2021;3(1):

followed by protection diagnosis, treatment, vaccine/drug development and normalization process respectively, was found to contain the relevant news. The way you share tweets is followed by the video with the article, with the most visual elements. While the news headlines were mostly set up in plain sentences, question sentences were not preferred.

Conclusion: The important aspect of the study was that the tweets transferred to the corona virus were mostly conveyed in a tabloid content/style. During pandemic period, it was noted that such an important and serious disease was shared with tabloid content.

Keywords: Covid-19; Internet Journalism; Twitter

Giriş

İnternet, dünyanın dört bir yanındaki bilgisayarları ve veri tabanlarını birbirine bağlayan ve sürekli büyüyen devasa bir iletişim ağıdır. İnternet, insanlara ses, video, veri ve grafik gibi pek çok bileşeni tek bir yapı içinde sunmaktadır. İnternet, farklı coğrafyalarda yaşayan insanları bir araya getiren ve birbirleriyle her türlü etkileşim imkanını sağlayan sanal bir ağıdır (1,2). Teknolojinin yaygınlaşması ile internet kullanımı geniş boyutlara ulaşmıştır. İnternetin sunduğu sonsuz bilgidir ve özelliklerden dünya üzerinde milyonlarca insan yararlanmaktadır. İnternetin getirmiş olduğu birçok avantaj yaşamın her alanında hissedilmektedir. Kısacası internet, hayatın vazgeçilmez unsuru haline gelmiştir. İnsanlık tarihi boyunca, insanların bilme ve haberdar olma isteği üzerine pek çok açıklama ve fikir ortaya konulmuştur. Ortaya atılan görüşlerin odak noktasını ‘haber nedir?’ sorusu oluşturmaktadır. Bu soruya uygun net bir tanım halen yapılamamıştır. Haber tanımlamalarının ilk örnekleri incelendiğinde, gazetecilik mesleğine ve günlük yaşamın gerekliliklerine uygun birçok tanımlamalar yapılmıştır (3). Genel olarak haber, olay demektir. Olay ise belirli zaman ve mekân içerisinde çeşitli olguların, ortaya çıkma ve meydana gelme sürecidir. Haberin amacı ise meydana gelen olayların hedef kitlelere aktarılmasıdır (4).

İnternetin yaygınlaşması ile birlikte internet üzerinden yayın yapılan yeni bir habercilik türü ortaya çıkmıştır. İnternet temelli teknoloji aracılığıyla geleneksel gazeteciliğin yerini internet haberciliği almıştır. İnternet haberciliğinin ilk izleri 1993 yılında görülmeye başlanmıştır. Örnekler incelendiğinde, Florida Üniversitesi Gazetecilik Fakültesi tarafından internet üzerinden ilk gazetecilik sitesi kurulmuştur. 1994 yılında, California merkezli bir yayın olan Palo Alto Weekly tarafından ilk ticari gazetecilik örneğine rastlanılmıştır. Medya endüstrisinin büyük aktörlerinin sürece dahil olmaları ile internet haberciliğinin örnekleri

artmıştır. Türkiye’de internet üzerinden yayın yapan kuruluş Aktüel Dergisi olmuştur. İnternet üzerinden yayın yapan ilk gazete Zaman Gazetesi olurken, içeriğini bütünüyle aktaran ise Milliyet Gazetesi olmuştur (5).

İnternetin, habercilik anlayışına sunduğu yenilik ile haber akışı geleneksel medyadan farklılaşmıştır. İnternet haberciliğinin öne çıkan önemli özellikleri ile bu fark oldukça derinleşmiştir. İnternet haberciliği sayesinde haberler hızlı bir şekilde verilebilmekte sürekli güncellenebilmektedir. Aynı zamanda haberlere ulaşılabilirlik ve saklanabilirlik imkanını sağlamaktadır. Geleneksel medya, kitlesel ulaşma olanağı sağlarken, İnternet haberciliği ise bireysel ulaşma olanağı sağlamaktadır (6,4). Bu nedenle dünyanın bir bölgesinde meydana gelen olay ve eylemlerden milyonlarca insan aynı anda haberdar olabilmektedir. İnternet haberciliği, okurlara daha aktif bir katılım sağlayabileceği, duygu ve düşüncelerini ifade edebileceği bir ortam sağlamaktadır.

Yeni medya, insanların sanal kimlikleriyle iletişim sağlayabileceği sosyal medya olgusunu ortaya çıkarmıştır (7). İnternet üzerinden, içerik üretimini ve yönetimini sağlayan, kullanımı kolay program ve uygulamalar ile kullanıcılar, zaman ve mekân sınırlamasına bağlı kalmadan duygu ve düşüncelerini paylaşma imkanını sağlamaktadır(8).

Haberciliğin değişen norm ve uygulamalarında Twitter platformunun işin içine girmesi de konunun bir başka boyutunu oluşturmaktadır. Twitter kullanıcılarının artması, sosyal medyanın da gazeteciliğin bir parçası haline gelmesini sağlamıştır (9). Twitter, Jack Dorsey tarafından 2006 yılında kurulmuştur. Twitter’ı diğer sosyal medya platformlarından ayıran pek çok özellik bulunmaktadır. İlk özellik tweet özelliğidir. Tweet, 280 karakterden meydana gelmekte, duygu ve düşünce bu sınır içerisinde paylaşılmaktadır (10). İkinci önemli özelliği ise hashtag özelliğidir. Hashtag işlevi, Twitter ortamında ortak bir konu hakkında

kullanıcıları konuşmaya davet etmekte, mesajın etkinliğini artırmakta ve kullanıcıların duygu ve düşüncelerini paylaşabilmelerine imkân sağlamaktadır (11). Kullanıcıların beğendikleri gönderileri kendi takipçilerine iletmek için kullandıkları bir diğer önemli özellik ise retweet özelliğidir. Bu işlev ile gönderiler, diğer sosyal medya platformlarına göre daha etkin ve hızlı şekilde yayılmaktadır (12). Twitter, insanlar için çoklu iletişim sağlayan bir alandır. Haberler, e-mail, anlık mesaj, forum gönderileri, sosyal ağlar, kamu konuşmaları, linkler ve bilgi paylaşımının bir arada kullanılmasını mümkün kılmaktadır. İnsanlar toplumdaki eylem ve olaylardan haberdar olmak ve diğer insanlarla güçlü ilişkiler kurmak amacıyla Twitter kullanmaktadır. Kullanıcıların birbirlerinden gördükleri gönderileri paylaşarak hem o bilgilerin yayılmasını kolaylaştırmakta ve çok konuşulan olayların yer aldığı TrendingTopic listesine girmesini sağlayarak gündem yaratmasına yardımcı olmaktadır (10).

Twitter, son yıllarda sağlıkla ilgili bilgilerin paylaşıldığı önemli bir platform haline gelmiştir. Twitter'ı hem bireyler hem sağlık kurumları hem de sağlık profesyonelleri kullanmaktadır. Bireyler ciddi sağlık sorunlarında ve salgın gibi acil durumlarla mücadele ile karşılaştıklarında çevrimiçi arama kaynağı olarak güvenilir sosyal medya platformlarını tercih etmektedir. Twitter ortamında haber sunma amacıyla kurulan pek çok sayfa, sağlık konularında bilgilendirme yaparak, sağlık iletişimi yönünden önemli bir hizmet sağlar (13). Pandemi, dünyada birden fazla ülkede veya kıtada, çok geniş bir alanda yayılan ve etkisini gösteren salgın hastalıklara verilen genel isimdir (14). İnsanlık tarihinde, toplu ölümler ve sağlık sorunları oluşturmuş sayısız denilecek kadar çok pandemi yaşanmıştır (15).

Çin, 31 Aralık 2019 tarihinde, sebebi o an için bilinmeyen zatürre vakaları bildirmiştir. Bu durum Çin'in Wuhan şehrinde ortaya çıkmıştır. 5 Ocak 2020 tarihinde, daha önce insanlarda tanımlanmamış yeni tip Covid-19 tespit edilmiştir. Başlangıçta 2019-nCoV olarak ifade edilmiş daha sonra Covid-19 olarak nitelendirilmiştir. Çin'de ortaya çıktıktan sonra, kısa bir süre içerisinde tüm dünyaya yayılmıştır. 12 Mart 2020 yılında Dünya Sağlık Örgütü acil durum ilan etti (16,17).

Covid-19' un ana bulaş yolları, hasta kişilerin hapsirme veya öksürmesiyle ortaya saçılan damlacıkların diğer bireylerin, ağız, burun ve gözlerine temasıyla veya damlacıkların

yer aldığı yüzeylere dokunduktan sonra ellerin ağız, burun ve gözlere temas ettirmesiyle gerçekleşmektedir. Covid-19'un karantina süresi 10 gün olup belirtiler ise 4-5 gün içerisinde göstermektedir. En sık bildirilen semptomlar, ateş, kuru öksürük ve yorgunluk olurken, burun tıkanıklığı, rinore, boğaz ağrısı ve kas ağrısı nispeten daha azdır. Solunum semptomlarından önce bazen çarpıntı, ishal veya baş ağrısı görülebilmektedir. Bazı hastalarda başlangıçta ateş belirtisi olmayabilir. Covid-19, ağır pnömoni, böbrek yetmezliği veya çoklu organ yetmezliği ile ölüme kadar varabilen ciddi bir hastalıktır (18). DSÖ'nün SARS-CoV-2 için acil durum ilan ettiği tarihten sonra korunma önlemlerini geliştirmiştir. Ana korunma yöntemleri el yıkama veya alkol bazlı el antiseptikleri kullanılarak ellerin ovulması, damlacık temasının önlenmesi için sosyal mesafenin korunması, hasta kişilerin maske takarak sağlık kurum/kuruluşlarına başvurmaması, yurt dışına zorunlu olmadıkça çıkılmaması ve yurt dışından dönüşlerde 14 günlük karantina süresine mutlaka uyulması gerektiği belirtilmiştir (19).

Gereç Ve Yöntem

Araştırmanın Amacı ve Türü

Bu çalışmada, Ocak 2020 ve Mayıs 2020 tarihleri arasındaki beş aylık dönemde sağlık ile ilgili bilgi ve haber paylaşımı yapan 5 haber sitesinin twitter hesapları incelenmiştir. Beş haber sitesinin twitter hesapları üzerinden yaptıkları Covid-19 ile ilgili tweetlerin incelenmesi amaçlanmıştır. Twitter hesabı olduğu tespit edilen sağlık haber sitelerinin ilgili tarih aralığını kapsayan tüm tweetleri değerlendirilmiştir.

Araştırmanın Örnekleme

Araştırmada örneklem seçilirken, amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Sağlık ile ilgili bilgi ve haber paylaşımı yapan sitelerin, twitter hesabı olduğu web sitesi araştırmaları üzerinden 10.03.2020 tarihinde saptanmıştır. Sağlık haber siteleri seçilirken, Twitter adı, profil resmi, Twitter'a giriş tarihi, takipçi sayısı, takip edilen sayısı gibi kategoriler sorgulanmıştır. Bu veriler kapsamında araştırmanın örnekleme seçilmiştir. Ocak 2020 ve Mayıs 2020 tarihleri arasında Medimagazin, Doktorlar Sitesi, Medikal Akademi, Medical News, Medical News Today olmak üzere 5 haber sitesinin twitter hesabı incelenmiştir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışma Ocak 2020 ve Mayıs 2020 tarih aralığındaki verilere dayanarak gerçekleştirilmiştir. Bu doğrultuda farklı zaman ve periyotlarda alınacak verilerle analiz edilmesi durumunda sonuçların değişiklik göstermesi de araştırmanın kısıtlılığını oluşturmaktadır.

Araştırmanın Güvenirliği ve Geçerliliği

Nitel bir araştırmada geçerliliğin sağlanmasında, elde edilen verilerin detaylı bir şekilde rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçları nasıl elde ettiğini açıklaması önemli ölçütlerden biridir (20). Bu sebeple araştırmada toplanan bulgular, ayrıntılı bir şekilde rapor edilmiş ve daha sonra tartışılmıştır. Sonuçların güvenirliliğini sağlamak için ise farklı kodlayıcıların aynı metni aynı şekilde kodlamaları gerekmektedir. Bu araştırma üç araştırmacı tarafından birlikte gerçekleştirilmiştir. İlk olarak tweetlerin hangi yönlerden içerik analizine tabi tutulacağına ilişkin kriterler belirlenerek kategoriler oluşturulmuştur. Gerek temaların, gerek kategorilerin belirlenmesinde, her bir araştırmacı tarafından ayrı ayrı olarak oluşturulmuştur. Seçilen kategoriler karşılaştırılmış ve benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Anlaşmazlığa düşülen durumlarda fikir birliği sağlanmış olup sorunlar çözümlenmiştir.

Veri Toplama Araçları ve Analizi

Veri toplama yöntemi olarak, doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılmak istenen konuyla ilgili bilgiler içeren yazılı veya diğer türdeki tüm materyallerin analizlerini yapmaya yarayan bir veri toplama tekniğidir. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizi, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmamızı sağlayan nitel veri analiz tekniğidir. İçerik analizi dört aşamada gerçekleştirilmiştir. 1. Verilerin kodlanması, 2. Kodlanan verilerin temalarının belirlenmesi, 3. Kodların ve temaların düzenlenmesi, 4. Bulguların tanımlanması ve yorumlanması (21). Araştırmanın analizinde elde edilen tüm veriler Excel 2013 üzerinden kayıt altına alınıp, içerik analizi ile gerekli tablolama işlemleri yapılmıştır. Ocak 2020 ve Mayıs 2020 tarihleri arasında kategorize edilen tweet içerikleri, analiz edilerek araştırma verileri hazırlanmıştır. Belirlenen tarih aralığında 3413 tweet atılmıştır. Twitter sağlık haber sitelerinde aylara göre atılan

toplam tweet sayısı Tablo 1’de gösterilmiştir. Ocak 2020- Mayıs 2020 tarih aralığında Covid-19 haberleri ile ilgili atılan tweet ile Covid-19 dışındaki haberler ile ilgili aktarılan tweet sayıları da Tablo 1’de verilmiştir. En fazla Nisan ayında Covid-19 ile ilgili tweet atılırken en az tweetin atıldığı ay ise Ocak olmaktadır.

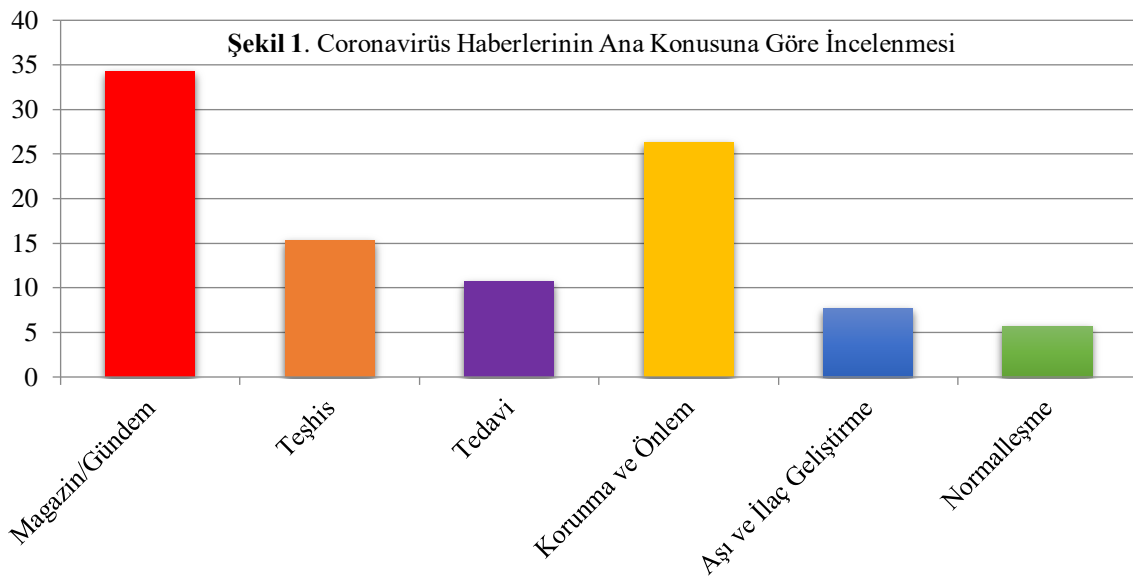
Bulgular

Araştırma kapsamında 2480 tane Covid-19 ile ilgili tweet haberleri incelenmiştir. Covid-19 haberlerinin içeriği 6 kategori etrafında toplanmıştır. Beş sağlık haber sitesinin ana konulara göre dağılımı Şekil 1’de gösterilmiştir. Haberin içeriğini en çok %34,23’lük pay ile magazin/gündem ile ilgili tweetler aktarılmıştır. En az ise %5,29’luk pay ile Normalleşme süreciyle ilgili haberlerin aktarıldığı tespit edilmiştir. Sağlık haber sitelerinin aylara göre ana konuların paylaşım sayıları Tablo 2’de verilmiştir Beş sağlık haber sitesinin paylaşmış olduğu haber içerikleri Tablo 3’te verilmiştir.

Araştırmada analiz edilen sağlık haber sitelerinin Covid-19 ile ilgili tweet paylaşım yöntemleri ve cümle yapıları Tablo 4’de verilmiştir. En fazla görsel öge içeren tweet şeklinde paylaşıldığı tespit edilmiştir. Haber başlıkları ise %89’luk bir pay ile en fazla düz cümle şeklinde kurulurken, %11’lik bir pay ile en az soru cümlesi şeklinde hazırlanmıştır. Haber başlıkların, soru cümlesi olarak kurulması daha çok dikkat çekme amacını taşımaktadır. Sorular, Covid-19 ile ilgili bir konuda uzman/doktora ya da yakınlarına sordukları sorulara benzer şekilde kurulmuştur. Birey ve toplumların Covid-19 ile ilgili bir konuyu merak ettiklerini varsayarak soru şeklinde tasarlanmış; haberin devamını da bu sorulara detaylı bir şekilde cevap verilmiştir.

Tablo 1. Covid19 hastalarında telerehabilitasyon egzersiz programının etkinliği performans testleri ile değerlendirilebilir mi? Pilot Çalışma

		Atılan Tweet Sayısı	Yüzde (%)	Covid-19 ile ilgili atılan tweet (n)	Yüzde (%)
Aylar	Ocak	418	12,25	81	3,27
	Şubat	382	11,19	172	6,94
	Mart	818	23,97	688	27,74
	Nisan	1182	34,63	967	38,99
	Mayıs	613	17,96	572	23,06
Konu	Covid-19 Haberleri	2480	72,66		
	Diğer Sağlık Haberleri	933	27,34		

Tablo 2. Covid-19 Haberlerinin İçeriğine Göre Aylık Dağılımı

Aylar	Magazin / Gündem	Teşhis	Tedavi	Korunma / Önlem	Aşı /İlaç Geliştirme	Normalleşme Süreci
Ocak	44	18	0	17	2	0
Şubat	74	49	6	36	7	0
Mart	241	137	39	238	32	2
Nisan	313	119	148	254	79	52
Mayıs	177	58	73	108	70	87
Yüzde (%)	34,23	15,36	10,73	26,33	7,66	5,69

Tablo 3. Covid-19 İle İlgili Haber İçerikleri

MAGAZİN GÜNDEM	Gizemli hastalık, Çin Wuhan şehrinde ortaya çıktı. Gizemli hastalıktan ölenlerin sayısı 4'e ulaştı
	Dünya kendisini karantinaya alınca, şehirlerin yeni sakinleri hayvanlar oldu. Londra'nın ıssız metrolarında farelerin kavgası...
	Adana'da Covid-19 hastası olduğundan şüphelenilen bir kişi, "Bende korona varsa size de bulaşsın" diyerek güvenlik görevlilerinin yüzüne öksürdü.
	107 yaşındaki Hollandalı bir kişi dünyada Covid-19'u yenen en yaşlı hasta oldu
	Bir yaşlı vatandaşa daha saygısızlık yapıldı. Yaşlı adamı zorla durdurup maske takıp kafasına kolonya döktüler.
	Covid-19 ölüm oranı %7 ile en yüksek ülke İtalya oldu. İtalya'da vaka ve ölüm oranı rekor seviyeye ulaştı.
	Ekvator'da Covid-19: Ülkenin en büyük kentinde tabutlar bitti. Cesetler sokaklara bırakıldı.
	Türkiye'de 31 kentte sokağa çıkma yasağının, uygulanmaya başlamasından kısa süre önce ilan edilmesi nedeniyle evlerindeki ihtiyaçları almak isteyen çok sayıda kişi marketlere akın etti.
	Birçok ülke, Covid-19 salgını ile mücadele eden Doktor ve Hemşirelere balkonlarından alkışlar ile destek verdi.
TEŞHİS	Gerekli tüm önlemleri alan Güney Kore'de, kilise üyelerinin virüsün yayılmasını engelleyeceğini düşünerek tuzlu su spreyi (aynı şişeden) kullanmaları sonucu, en az 40 yeni kişide Covid-19 teşhis edildi.
	Covid-19 ile dalga geçen profesyonel basketbolcuda koronavirüs teşhis edildi.
	Çin'de Covid-19 teşhisi konulan en genç hasta 1 aylık, en yaşlısı ise 90 yaşında.
KORUNMA/ ÖNLEM	Maske kullanmak sizi ve sevdiklerinizi Covid-19 korur mu?
	Bugün el yıkamanın önemi bir kez daha anlaşıldı ancak ilk gündeme getiren böyle suçlanmıştı
	Covid-19'dan korunmak için yoğurda arap sabunu katan yurttaş zehirlendi: "İçimi temizler, bağışıklık sistemimi güçlendirir diye düşündüm" dedi.
	Buruna saç kurutma makinesi tutmanın, başlangıç aşamasındaki virüsü öldürerek, kuru öksürüğü ve nefes darlığını yenmede etkili yöntem olduğu' efsanesi gerçeği yansıtmıyor, uzmanlar uyardı.
	Covid-19'dan korunmak için en çok kullanılan ürünlerden biri olan kolonyaya yoğun ilgi duyuldu. Kolonyacılar da Covid-19 kuyruğu sokaklara taşı
	Alkol Covid-19'a iyi gelir dediler: Sahte içkiden 27 kişi hayatını kaybetti.
	Apartmandaki Covid-19 temizliği, 18 yıllık cinayeti ortaya çıkardı
	Bilim Kurulu açıkladı: Sebze meyvelerinizi gümüş suyuyla yıkayın' gibi söylemler kesinlikle yanlıştır. Antibakteriyel bile olsa sebze ve meyvelerde bu tür katkı maddeleriyle yıkama uygulamasının bize ne zarar vereceğini bilemeyiz.
	İzlandalı ormancılardan sosyal mesafe önerisi: "İnsanlara sarılmadığımız bu günlerde ağaçlara sarılın".

	Japonya'daki bir üniversitede öğrencilerin yerine robotların katıldığı bir mezuniyet töreni düzenlendi.
	Fransız doktor koruyucu malzeme yetersizliğini çıplak poz vererek protesto etti.
	İngiltere'de günde 13 saat yoğun bakımda hastalarla ilgilenen sağlık çalışanları kendilerini korumak için çöp torbaları, plastik önlükler ve ödünç aldıkları kayak gözlükleri gibi malzemeler uydurmaya çalışıyor.
TEDAVİ	Türkiye'de ilk plazma tedavisi uygulanan Covid-19 hastası iyileşti.
	ABD Başkanı, Covid-19 tedavisi için vücuda dezenfektan enjekte etmeyi önerdi
	Hindistan'da bir milletvekili yaptığı açıklamada, inek idrarının Covid-19 tedavisinde kullanılabileceğini ileri sürdü.
	İsrail'de plasentadan alınan kök hücre tedavisinin uygulandığı tüm hastalar iyileşti.
AŞI/İLAÇ GELİŞTİRME	Oxford Üniversitesi, insanlar üzerinde Covid-19 aşısı denemelerine başladı.
	Covid-19 aşısının denendiği ilk kişi konuştu: Aşı yapıldıktan sonra ilk gün ateşinin bir miktar yükselmesi ve ikinci gün kolunda meydana gelen ağrı dışında hiçbir şikâyet yaşamadığının altını çizdi.
	Amerika'daki Türk doktor ekibi, gen susturma yöntemiyle Covid-19'a karşı ilaç üretecek
	ABD Başkanının, Covid-19 aşısı ekibinin başına seçtiği doktora yoğun ilgi duyuldu.
NORMALLEŞME SÜRECİ	Covid-19'un ortaya çıktığı Wuhan şehrinde okullar açılmaya başlıyor
	Türkiye'de Covid-19 ile mücadelede yeni aşamaya geçildi. Türkiye'de Covid-19 tedbirleri gevşetiliyor.
	Normalleşme adımları: Tren seferleri yeniden başladı

Tablo 4. Covid-19 ile ilgili Tweet Paylaşım Yöntemleri ve Kurulan Cümle Yapıları

		%
Covid-19 Haber Başlıklarının Cümle Yapısı	Düz Cümle	89,19
	Soru Cümle	10,81
		n
Haber Sitelerinin Twitter Ortamında Kullandıkları Hashtag Sayısı	#Coronavirüs	513
	#Covid19	462
	#Virüs	165
	#Sarscov2	105
	#Coronatürkiye	72
	#Wuhan	36
	#Çin	20

Tartışma Ve Sonuç

Günümüzde bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişmesi ve enformasyon çağının tüm hızıyla kendini göstermesi ile birlikte yeni uygulamalar ortaya çıkmıştır. Son dönemlerde internet yapılanmasındaki bu uygulamalara katılım ve erişim oldukça artmıştır. Diğer alanlarda olduğu

gibi internet haberciliğinde de bu kolaylık hissedilmiştir. Geleneksel gazetelerin yerini internet haberciliğinin alması ile birlikte yeni bir dönem başlamıştır (22).

Gazetecilik açısından fark yaratan araçlardan biri de Twitter olmuştur. İletişim ve

etkileşim düzeyinin çok yüksek olduğu ve mesaj içeriğinin kullanıcı tarafından belirlendiği Twitter, son yıllarda toplumsal olaylarda hızla büyüyen ve büyük kitlelere ulaşım etkisiyle hem çevrimiçi hem de sosyal iletişim kanalı haline gelmiştir. Twitter, sağlık ile ilgili haber ve bilgi paylaşımı yapan siteler için çeşitli avantajlar sağlamıştır. Özellikle bilgi ve haber bağlantılarını yayma, araştırma ve etkileşimleri harekete geçirme gibi olanaklar sunmuştur (23). 2020 yılında tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 salgını, Twitter ortamında aylarca gündemden düşmeyen bir konu haline gelmiştir. Covid-19 salgını, bir sağlık krizi olarak neredeyse tüm dünyayı olumsuz etkilemiştir. Covid-19, ciddi bir halk sağlığı tehdidi olduğu için, sağlık haber siteleri ve kurumlar bu konuyla alakalı çeşitli uygulamalar ve paylaşımlar yapmışlardır (24).

Bu çalışma Twitter ortamında Covid-19 haberlerinin nasıl sunulduğunun belirlenmesi ve haber içeriklerinin incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda Ocak-2020 ile Mayıs-2020 tarihleri arasında Twitter hesabı bulunan beş sağlık haber sitesindeki Covid-19 haberleri içerik analiziyle incelenmiştir. Haber aratılırken sitelerin tüm arşivleri incelenmiştir. Toplam 3413 tweet tespit edilmiştir. Bu haberlerin %27,34'ü (n=933) Covid-19 dışındaki sağlık haberleri ile ilgili tweetler oluşturmuştur. Haberlerin %72,66'sı (n=2480) ise Covid-19 haberleri ile ilgili tweetleri oluşturmuştur.

Yapılan içerik analizi yöntemiyle Covid-19 haberlerinin ana konusuna göre 6 kategori belirlenmiştir. Haber içerikleri incelendiğinde, yüksek oranda haber sitesinin Covid-19 içeriğini daha çok gündem/magazinsel şekilde yazdığı sonucuna ulaşılmıştır. Gündem/magazinsel konu başlıklı haber kategorisinin ardından en fazla korunma ve önlem konu başlıklı haber kategorisi olduğu saptanmıştır. Gündem/magazinsel kategorisinin ağırlıklı olarak paylaşılmasında, insanların salgına karşı hazır olmaması, hastalığın ciddiye alınmaması ve alınacak tedbirlerde geç kalınması neticesinde ortaya çıkan karmaşa ve olaylar haber paylaşım sayısını artırmıştır. Gündem/magazinsel içerikli haber paylaşım sayısı en az Ocak ayında paylaşılırken, en fazla Nisan ayında paylaşılmıştır. Teşhis konu başlıklı haberler incelendiğinde, bu kategoride Covid-19 salgınıyla mücadele eden sağlık çalışanlarının aynı zamanda siyaset, sanat ve spor alanındaki tanınmış kişilerin testinin pozitif çıkması ve bunu sosyal medya ortamları aracılığıyla

duyurmaları haber sayısını artırmıştır. Teşhis konu başlıklı haberlerin en az Ocak ayında paylaşılırken, en fazla Mart ayında paylaşıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Tedavi konu başlıklı haberler incelendiğinde ise Covid-19 hastalığının kesin ve onaylanmış bir tedavisinin olmaması nedeniyle çeşitli ülkeler farklı tedavi yollarını izlemeleri doğrultusunda haber paylaşım sayısının arttığı saptanmıştır. Tedavi konu başlıklı haberler en az Ocak ayında paylaşılırken en fazla Nisan ayında paylaşıldığı saptanmıştır. Korunma ve önlem konu başlıklı haberler incelendiğinde salgının hızını yavaşlatmak adına ülkeler insan hareketliliğini azaltma yollarına başvurmuştur. Maske kullanma, zorunlu karantina, sokağa çıkma yasağı gibi önlemler ile ilk defa karşılaşan toplum ve buna bağlı olarak yaşanan olaylar neticesinde haber sayısı artırmıştır. Korunma ve önlem konu başlıklı haberler en az Ocak ayında paylaşılırken en fazla Nisan ayında paylaşılmıştır. Aşı/ilaç geliştirme konu başlıklı haberlerin içeriği incelendiğinde Covid-19 hastalığının bulaşma hızının yüksek olması, hemen her yaş grubunda öldürücü etkiye sahip olması nedeniyle birçok ülke ilaç ve aşı geliştirme çalışmalarına yönelmeleri haber paylaşım sayılarını artırmıştır. Aşı/ilaç geliştirme konu başlıklı haberler en az Ocak ayında paylaşılırken en fazla Nisan ayında paylaşıldığı saptanmıştır. Normalleşme süreci konu başlıklı haberler incelendiğinde, vaka ve ölüm oranlarının azalması ile birlikte ülkeler normalleşme adımlarını hızlandırma ve bazı tedbir uygulamalarının kaldırılması ile Covid-19 içerikli haber paylaşım sayılarının azaldığı saptanmıştır. Ocak ve Şubat aylarında normalleşme konu başlıklı haberler ile ilgili paylaşım yapılmadığı tespit edilmiştir. Normalleşme konu başlıklı haberlerin en fazla Nisan ayında paylaşıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Covid-19 haberlerinin büyük bir kısmı görsel öge şeklinde tweet atılırken, makale ve video içerikli haber sayısının azlığı dikkat çekmiştir. Haber başlıkları incelendiğinde daha çok düz cümle ile kurulurken, soru cümle ile kurulan tweetlerin azlığı dikkat çekmiştir. Soru cümle şeklinde atılan tweetler daha çok bir uzmana ya da yakınına soru sorar şeklinde hazırlanmıştır. Soruların devamında haberin detaylı bir şekilde anlatıldığı makale şeklinde tweet paylaşılmıştır. İncelenen beş haber sitesinin, beş aylık dönemde en çok #Coronavirüs ve #Covid-19 hastaları kullandıkları tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, sağlık haber sitelerinin Ocak ve Mayıs ayları arasında en çok paylaşım yaptığı konu Covid-19 hastalığı olmuştur. Bireyler Covid-19 ile ilgili meydana gelen olay ve gelişmeleri yakından takip etmek adına internet ve sosyal medyayı kullanmıştır. Salgın döneminde internet ve sosyal medya kullanımı oldukça artmıştır. İnternet kullanımının artması, virüsün tüm ülkede görünmesi ve çeşitli olay ve gelişmelerin yaşanması ile birlikte Ocak-Mayıs ayında çeşitli bilgi ve haber paylaşım sayısı oldukça fazladır. Covid-19 hastalığı, birçok ciddi sorunlara ve ölümlere sebep olması ile birlikte haber olarak twitter gibi önemli sosyal medya platformlarında büyük bir yer edinmiştir. Twitter pandemi döneminde popülerliğini ve işlevselliğini oldukça artırmıştır. Covid-19 hastalığı ile ilgili haberler en az Ocak ayında tweet atılırken en fazla Nisan ayında tweet atılmıştır. İncelenen beş sağlık haber sitesinin paylaştıkları haberlerin içeriğini daha çok magazin/gündem oluşturmaktadır. Atılan tweet ve haber içeriğinin magazinsel tarzda yazılması ve ağırlık verilmesi dikkat çekmiştir. Bireyler, Covid-19 gibi nadir görülen sağlık olaylarını daha ilginç bulabileceğinden bu haberlerin aktarılmasında çok dikkat edilmesi gerekmektedir. Çeşitli hastalıklara ve ölümlere sebep olan Covid-19, ciddi bir hastalık olma özelliğini hala devam ettirmektedir. Bu doğrultuda bu hastalık ile ilgili olay ve gelişmeler hakkında tweet ve haber paylaşılırken açık, net, anlaşılır ve ciddi bir dil kullanılması, inandırıcı olması ve haber değerinin yüksek olması gerekmektedir. Bu dönemde, sağlık haber siteleri, bireylerin Covid-19 ile ilgili doğru bilgi ve haberlere ulaşmalarına yardımcı olmalıdır. Bu tür hastalığın sonuçlarının olumsuz olması sebebiyle bilgi ve haber paylaşımında özen gösterilmesi son derece önemli olmaktadır. Ayrıca Covid-19 ve diğer sağlık haberlerinin detaylı ve doğru bir şekilde anlatıldığı makale şeklinde tweet paylaşımlarına da ağırlık verilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

1. Kamçılı E. Yeni İletişim Teknolojilerinin Halkla İlişkiler ve Tanıtım Alanında İşlevselliği Üzerine Bir Çalışma: İstanbulrestaurants Web Sitesi İncelemesi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. 2009.

2. Ersoy Y. Etkinliklerin Duyurulmasında Web Sitesi Kullanımı. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. 2016.
3. Tokgöz O. Temel Gazetecilik, Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Basın ve Yayın Yüksek Okulu Basımevi; 1981.
4. Büyükaşar M. Haber ve Doğruluk İlişkisi: “Yalan Haber” ve Haber Doğrulama Pratikleri. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Anabilim Dalı Doktora Tezi. 2019.
5. Uzunyol Zİ. Sosyal Medya ve Değişen Gazetecilik: Haber Kaynağı Ve Haber Mecrası Olarak Twitter. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. 2013.
6. Çakır H. Geleneksel Gazetecilik Karşısında İnternet Gazeteciliği. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 2007; 1(22), 123-149.
7. Kozan B. Küreselleşme Bağlamında Türkiye’deki Yeni Medya Uygulamaları. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. 2019
8. Delal Ö. Sosyal Medyanın Geleneksel Medyada Temsil Pratikleri: Arap Baharı ve Gezi Parkı Olayları Örneği. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Anabilim Dalı Gazetecilik Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. 2018.
9. Kuyucu M. Çevresel Haber Ortamı Olarak Twitter ve Twitter Gazeteciliği. Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi 2014; 2(3), 159-189.
10. Yeniçıkı NT. Sosyal Medya Kullanım Motivasyonları: Facebook ve Twitter Kullanıcıları Üzerine Kullanımlar ve Doyumlar Araştırması. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler Ve Tanıtım Anabilim Dalı Doktora Tezi. 2016.
11. Sütçü CS, Aytekin Ç. Sosyal Medyada Twitter Konuşma Diline İlişkin Bir Araştırma: Ortak Hashtag Kullanımı ile Kullanıcı Profili Arasındaki İlişki. 2nd International Symposium on Language and Communication: Exploring

- novelties (ISLC) ; 17-19 Haziran 2013. İzmir.
12. Şhajıdan A. Twitter'in Halkla İlişkiler Amaçlı Kullanımı: Türkiye'deki Markalar Üzerine Bir Araştırma. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. 2017.
 13. Şenol Y ve Avcı K. Sağlık Alanında Kamu Kurumlarının Sosyal Medya Kullanımına Bir Örnek: Sağlık Bakanlığı 2017 Yılı Twitter Hesabının İncelenmesi. Kocatepe Tıp Dergisi 2019; 20, 52-57.
 14. İbiş S. COVID-19 Salgınının Seyahat Acentaları Üzerine Etkisi. Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi 2020; 3(1), 85-88.
 15. Aslan R. Tarihten Günümüze Epidemiler, Pandemiler ve COVID-19, Göller Bölgesi Aylık Ekonomi ve Kültür Dergisi 2020; 8(85), 36-41.
 16. Budak F, Korkmaz Ş. COVID-19 Pandemi Sürecine Yönelik Genel Bir Değerlendirme: Türkiye Örneği. Sosyal Araştırmalar ve Yönetim Dergisi 2020; (1), 62-79.
 17. İşsever H, İşsever T, Öztan G. COVID-19 Epidemiyolojisi. Sağlık Bilimlerinde İleri Araştırmalar Dergisi 2020; 3(1), 1-13.
 18. Meşe S, Ağaçfıdan A. Coronavirus: Genel Özellikler ve Güncel Yaklaşım. Sağlık Bilimlerinde İleri Araştırmalar Dergisi 2020; 3(1), 14-23.
 19. Akgül Ö. SARS-CoV-2/COVID-19 Pandemisi. Tıp Fakültesi Klinikleri Dergisi 2020; 3(1), 1-4.
 20. Doğan H, Tok TN. Türkiye'de Eğitim Bilimleri Alanında Yayımlanan Makalelerin İncelenmesi: Eğitim ve Bilim Dergisi Örneği. Curr Res Educ 2018; 4(2),94-100
 21. Sıgır Ü. Nitel Araştırma Yöntemleri. İstanbul; Asya Basım Yayın San. Tic. Ltd; 2018
 22. Serrano VE. Spor Gazetelerinin Twitter Kullanımları Üzerine Bir Çalışma: Türkiye-Ekvador Karşılaştırması. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. 2017.
 23. Bulu Birke Ş. Türkiye'deki Üç Özel Sağlık Grubunun Twitter Hesabı İçerik Analizi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlık Yönetimi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. 2019.
 24. Afacan E, Avcı N. Koronavirüs (Covid-19) Örneği Üzerinden Salgın Hastalıklara Sosyolojik Bir Bakış. Avrasya Sosyal Ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi 2020; 7(5), 1-14.